

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 14 lutego 2013 r.

(...) we W.I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Irmina Szawica

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. we W.

sprawy z powództwa T. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) we W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. przyznaje od Skarbu Państwa adwokatowi M. Z. kwotę 2.400 zł oraz liczoną od tej kwoty równowartość podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

UZASADNIENIE

Powód T. Z. wniósł w pozwie (złożonym w Sądzie Okręgowym we W. w dniu 18.04.2012 r.) o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – (...) we W. kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 2007 r. W uzasadnieniu żądania powód podał, że w wyniku działań Sądów obu instancji w sprawie I C (...) Sądu Rejonowego w O.i II Ca (...) (...) we W. poniósł szkodę w rozmiarze 50.000 zł. Od wyroku (...) powód mógł wnieść skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w trybie art. 424(1) par. 1 kpc w ciągu dwóch lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia tj. do dnia 6.09.2007 r. Strona wnosząca skargę winna korzystać z pomocy adwokata lub radcy prawnego. Powód złożył 5.05.2007 r. do (...) we W. wniosek o przyznanie adwokata z urzędu i zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd rozpatrzył wniosek powoda dopiero 17.09.2007 r. Adwokat J. M. wystosował w dniu 28.11.2007 r. pismo w którym odmówił sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Sądu zapadłego w sprawie II Ca (...).

W piśmie procesowym datowanym na 19.09.2012 r. pełnomocnik powoda z urzędu wyjaśniał dodatkowo, że zdaniem powoda odszkodowanie jakiego dochodzi w tym postępowaniu związane jest z działaniem (...) we W., który to wydając postanowienie z dnia 17.09.2007 r. (sprawa o sygn. akt II Co (...)) - a więc już po terminie do sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (który upłynął w dniu 6.09.2007 r.), pozbawił faktycznie powoda możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Powód stwierdził, że postanowienie o zwolnieniu od kosztów i ustanowieniu adwokata z urzędu powinno zostać wydane niezwłocznie po złożeniu wniosku z 5.06.2007 r., co umożliwiłoby mu skuteczne dochodzenie swoich racji, a w konsekwencji uzyskanie przez niego odszkodowania.

W odpowiedzi na pozew (k. 36-38) Skarb Państwa- (...) we W. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości. W pierwszym rzędzie pozwany stwierdził, że fakt, iż postanowienie (...) we W. z dnia 17.09.2007 r. (sygn. akt II Co (...)) dotyczy F. Z. stawia pod znakiem zapytania legitymację czynną powoda w niniejszym postępowaniu. Po drugie pozwany oświadczył, że podnosi zarzut przedawnienia. Wskazał, że powód wiąże swoje roszczenie z postanowieniem (...) we W.

wydanym w II Wydziale Cywilnym w dniu 17.09.2007 r. Zdaniem pozwanego należy zasadnie zakładać, że postanowienie to zostało doręczone powodowi we wrześniu 2007 r. Zatem już wówczas powód dowiedział się o rzekomym uszczerbku majątkowym i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Skoro powód dowiedział się o zdarzeniu wywołującym szkodę we wrześniu 2007 r., zaś pozew jest datowany na dzień 17.04.2012 r., to należy uznać, że został on sporządzony po około 15 miesiącach od upływu 3- letniego okresu, o którym mowa w art. 442(1) par. 1 zd.2 kc. Niezależnie od tego pozwany podniósł, że powód nie wykazał szkody. Pozwany z ostrożności procesowej zaprzeczył aby doszło do uszczerbku majątkowego wskazywanego w pozwie (spłaty za mieszkanie, pole, oborę i szopę). W związku z tym, że nie wiadomo na czym w ocenie powoda polega jego uszczerbek majątkowy nie sposób mówić o adekwatnym związku przyczynowym pomiędzy tą szkodą a zdarzeniem szkodę wywołującym. Pozwany dodał, że ze statystyk Sądu Najwyższego wynika, iż skarga

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia to środek przyjmowany niezwykle rzadko do rozpoznania, a jeszcze rzadziej prowadzi do wydania wyroku (z 864 załatwionych w Sądzie Najwyższym skarg jedynie dwie uwzględniono). Tym samym należy zakładać, że nawet gdyby została wniesiona skarga na podstawie art. 424(1) kpc to nie doszłoby do jej skutecznego rozpoznania, a tym bardziej uwzględnienia.

Nadto zdaniem pozwanego Sąd rozpoznając wniosek F. Z. z dnia 5.06.2007 r., nie był związany żadną miarą terminem wskazanym w tym wniosku. Przepisy bowiem nie formułują żadnych terminów, w których taki wniosek powinien być rozpoznany.

Wreszcie pozwany wskazał, że gdyby F. Z. dokładała należytej staranności, dowiedziawszy się o tym, że rozpoznanie jej wniosku z dnia 5.06.2007 r. może nastąpić już po upływie terminu określonego w art. 424(6) par. 1 kpc, powinna była znaleźć sobie samodzielnie profesjonalnego pełnomocnika, celem sformułowania i wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w O.wyrokiem wydanym w dniu 28.04.2004 r., w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I C (...), oddalił powództwo F. Z.w stosunku do pozwanej M. K.o zapłatę kwoty 17.900 zł. Powódka wniosła od tego wyroku apelację, która w dniu 6.09.2005 r. została oddalona przez (...)we W.w II Wydziale Cywilnym-Odwoławczym (apelacja rozpoznawana pod sygn. akt II Ca (...)).

(dowód: w/w wyroki wraz uzasadnieniami -k.64, 67-70, 161-163 akt sprawy I C (...) Sądu Rejonowego w O.[II Ca (...)](…)]we Wrocławiu])

F. Z.złożyła w dniu 12.07.2007 r. do (...)we W.wniosek (datowany na 5.06.2007 r.) o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu celem sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wydanego przez (...) we W.w sprawie II Ca (...), w dniu 6.09.2005 r. Wnioskodawczyni podniosła, że w związku z tym, iż termin do wniesienia skargi upływa 6.09.2007 r. wnosi o niezwłoczne i pozytywne rozpoznanie wniosku.

(dowód: kopia wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu, k. 31)

(...) we W.uwzględnił w/w wniosek postanowieniem wydanym w dniu 17.09.2007 r.

(dowód: kopia postanowienia z dnia 17.09.2007 r. (...)we W.ydanego w sprawie II Co (...), k.32)

Adwokat J. M.wyznaczony na pełnomocnika z urzędu dla F. Z.w oparciu o powyższe postanowienie, wystosował do powódki w dniu 28.11.2007 r. pismo w którym odmówił sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Sądu zapadłego w sprawie II Ca (...).

(bezsporne)

F. Z.zmarła w dniu (...)r. Spadek po niej nabyli w częściach równych –po 1/3 – na podstawie ustawy: mąż T. Z.oraz dzieci B. W.i A. Z..

(dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydane przez Sąd Rejonowy w O.w dniu 19.02.2010 r., k. 232 akt sprawy I C (...) Sądu Rejonowego w O.[II Ca (...) (...)we Wrocławiu])

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Powód domagał się od Skarbu Państwa odszkodowania za wydanie orzeczenia (postanowienie o ustanowieniu adwokata z urzędu) w terminie, który uniemożliwił wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (wyroku (...)oddalającego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w O.). Powód i jego pełnomocnik nie wskazali podstaw prawnych żądania. Przyjmując za podstawę roszczenia przepis art. 417¹ par. 2 ewentualnie par. 3 kc należy stwierdzić, że zgodnie z tymi przepisami orzeczenie lub decyzja ostateczna, które są niezgodne z prawem, bądź nie zostały wydane, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, jeśli spowodowały szkodę pozostającą w normalnym związku przyczynowym z naruszeniem prawa, stanowią co do zasady źródło roszczenia odszkodowawczego w stosunku do Skarbu Państwa.

Powód dochodząc swojego roszczenia winien zatem udowodnić trzy przesłanki 1) niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia sądu bądź niewydanie orzeczenia gdy obowiązek jego wydania przewiduje przepis prawa, 2) zaistniała szkoda, 3) adekwatny związek przyczynowy pomiędzy bezprawną decyzją a zaistniała szkoda.

W ocenie Sądu powód nie wykazał żadnej z tych przesłanek.

W doktrynie i orzecznictwie prezentowane jest stanowisko, że niezgodność z prawem w rozumieniu art. 424(1) § 1 k.p.c. w związku z art. 417 § 1 i 417(1) § 2 k.c. musi polegać na oczywistej i rażącej obrazie prawa, niebudzącej żadnych wątpliwości, (tak m.in.wyrok SN z dnia 02.09.2009 r., V CNP 9/09, LEX nr 577858). Niezgodność z prawem musi mieć charakter elementarny i kwalifikowany, gdyż tylko w takiej sytuacji można mówić o "bezprawności sądowej". W ramach skargi nie może być więc podważany przewidziany w procedurze cywilnej zakres swobody orzeczniczej, w ramach przyjętych standardów.

W piśmie procesowym datowanym na 19.09.2012 r. pełnomocnik powoda z urzędu sprecyzował, że zdaniem powoda odszkodowanie jakiego dochodzi w tym postępowaniu związane jest z działaniem (...)we W., który to wydając postanowienie z dnia 17.09.2007 r. (sprawa o sygn. akt II Co (...)) - a więc już po terminie do sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (który upłynął w dniu 6.09.2007 r.), pozbawił faktycznie powoda możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Powód stwierdził, że postanowienie o zwolnieniu od kosztów i ustanowieniu adwokata z urzędu powinno zostać wydane niezwłocznie po złożeniu wniosku z 5.06.2007 r., co umożliwiłoby mu skuteczne dochodzenie swoich racji, a w konsekwencji uzyskanie przez niego odszkodowania.

Z twierdzeń powoda wynika więc, zdaniem Sądu, że niezgodność z prawem w/w orzeczenia (...) z 17.09.2007 r. sprowadza się do wydania go z przekroczeniem terminu w którym winno być wydane, co spowodowało szkodę w majątku powoda.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że sama treść decyzji (...)we W.z 17.09.2007 r. nie jest wadliwa i nie zarzucał tego nawet powód, albowiem rozstrzygnięcie Sądu było zgodne z oczekiwaniami zawartymi we wniosku F. Z.. Pozostaje więc pytanie czy Sąd przekroczył termin w którym zobligowany był wniosek rozpoznać. Na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi przeczącej. Żaden przepis kpc nie określa Sądowi terminu instrukcyjnego na rozpoznanie wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu. Zdaniem Sądu nie sposób również twierdzić w analizowanym przypadku, że wniosek nie został rozpoznany w tzw. rozsądnym terminie. Jak wynika z prezentaty sądowej wniosek złożono

w (...) we W.w dniu 12.07.2007 r. (nie zaś 5.06.2007 r. jak twierdzono w pozwie) i rozpoznano go w ciągu dwóch miesięcy (17.09.2007 r.). Biorąc pod uwagę termin w jakim wnioskodawczym wnioskiem złożyła - okres wakacyjnych urlopów oraz fakt znacznych obciążeń sędziów z uwagi na stale rosnącą ilość wpływających spraw stwierdzić należy, że rozstrzygnięcie zapadło bez zbędnej zwłoki. Zauważyć warto w tym miejscu także, iż F. Z. na podjęcie stosownych czynności zmierzających do podważenia prawomocnego orzeczenia dysponowała terminem dwuletnim, a właściwe działania zdecydowała się zainicjować dopiero nieco ponad miesiąc przed upływem terminu. W tych okolicznościach należało stwierdzić, że powód nie wykazał podstawowej przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej za ewentualną szkodę powstałą w jego majątku.

Niezależnie od tego, zdaniem Sądu, powód nie wykazał szkody. Powód w pozwie podał dość enigmatycznie, że jego uszczerbek majątkowy zamyka się kwotą 50.000 zł wskazując, że chodzi „o słaty za mieszkanie, pole, obręb i szepę”. Powód nie wyjaśnił bardziej szczegółowo na czym strata w jego majątku miałyby polegać, nie przedstawił też żadnych dowodów na poparcie swych twierdzeń. W związku z tym, że nie sposób było ustalić w istocie na czym w ocenie powoda polega jego uszczerbek majątkowy, nie sposób także mówić o adekwatnym związku przyczynowym pomiędzy tą szkodą a zdarzeniem szkodę wywołującym.

Już z powyższych względów powództwo winno podlegać oddaleniu. Niemniej jednak gdyby nawet przyjąć, że powodowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze (pозwany dodatkowo stwierdził, że fakt, iż postanowienie (...)we W.z dnia 17.09.2007 r., sygn. akt II Co (...), dotyczy F. Z. stawia pod znakiem zapytania legitymację czynną powoda w niniejszym postępowaniu, z czym Sąd nie zgadza się o tyle, że powód jest następcą prawnym F. Z.-por. postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydane przez Sąd Rejonowy w O.w dniu 19.02.2010 r., k. 232 akt sprawy I C (...) Sądu Rejonowego w O.[II Ca (...)(...)we W.) to żądanie nie mogłoby być uwzględnione z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia. Powód wiąże swoje roszczenie z postanowieniem (...)we W.wydanym w II Wydziale Cywilnym w dniu 17.09.2007 r. Należy zasadnie zakładać, że postanowienie to zostało doręczone powodowi pomiędzy wrześniem a listopadem 2007 r. (wówczas adwokat J. M., ustanowiony pełnomocnikiem z urzędu w oparciu o w/w orzeczenie, sporządził pismo w którym odmówił sporządzenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia (...)z 6.09.2005 r.). Zatem już wtedy powód (czy jego spadkodawca) dowiedział się o rzekomym uszczerbku majątkowym i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Skoro osoba której przysługiwało roszczenie odszkodowawcze dowiedziała się o zdarzeniu wywołującym szkodę w 2007 r., zaś pozew został wniesiony 17.04.2012 r., to należy uznać, że pozew został złożony po około 16 miesiącach od upływu 3- letniego okresu, o którym mowa w art. 442(1) par. 1 zd.2 kc.

Zważywszy wszystkie przytoczone powyżej okoliczności i unormowania prawne Sąd uznał, że powództwo podlegało oddaleniu i orzekł jak w pkt I wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. Z. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w wysokości ustalonej na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz.

1348 ze zm.) powiększone o wartość podatku VAT.